

ZIKA VIRUS

ไวรัสซิกา

“ไวรัสซิกา” ไวรัสที่กำลังแพร่ระบาดในละตินอเมริกาขณะนี้ ไวรัสซิก้าอาจแพร่ระบาดมายังประเทศไทยของเราเมื่อไรก็ได้ ที่สำคัญ... ไวรัสซิก้ามีพาหะนำโรคคล้ายไข้เลือดออก ซึ่งความรุนแรงและอันตรายของไวรัสซิก้าจะมีอย่างน้อยแค่ไหนด และมีวิธีการป้องกันได้อย่างไรบ้าง ติดตามอ่านข้อมูลดีดีได้จาก **อ.นพ.ดร.นพพร อภิวัฒนากุล ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล**

ไวรัสซิกา

ไวรัสซิก้ากำลังระบาดมากในประเทศบราซิล แต่โดยทั่วไปแล้ว โรคติดเชื้อที่เกิดจากแต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ หญิงตั้งครรภ์ หากติดเชื้อไวรัสซิก้าแล้ว เด็กที่คลอดออกมาอาจมีความผิดปกติทางสมองได้

ละตินอเมริกา โดยเฉพาะในไวรัสซิก้าในคนปกติมักจะมีอาการไม่รุนแรง

จากสถิติการแพร่ระบาดของไวรัสซิก้า ตั้งแต่ปี 2553 มีอุบัติการณ์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในช่วงกลางปี 2558 จนถึงปัจจุบันได้มีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วไปทั่วอเมริกากลางและอเมริกาใต้กว่า 27 ประเทศ ซึ่งการติดเชื้อไวรัสซิก้าในหญิงตั้งครรภ์ อาจจะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะผิดปกติอย่างรุนแรงของสมองและขนาดศีรษะของทารกในครรภ์ โดยในประเทศไทยยังอยู่ในระยะเฝ้าระวัง แต่ในละตินอเมริกากำลังอยู่ในขั้นตอนการพิสูจน์ว่า ไวรัสซิก้าทำให้เกิดความพิการในสมองเด็กจริงหรือไม่ และมีการรณรงค์กำจัดยุงลายอย่างเข้มงวดในบราซิล

การระบาดของไวรัสซิก้าในประเทศบราซิล

ช่วงที่มีการระบาดของไวรัสซิก้าในประเทศบราซิล พบว่ามีเด็กที่เกิดมาและมีความพิการทางสมองเพิ่มขึ้นอย่างผิดสังเกต ซึ่งเป็นช่วงที่ไวรัสซิก้าระบาดพอดี จึงเชื่อกันว่าไวรัสตัวนี้อาจมีส่วนทำให้เกิดความพิการทางสมอง และจากการดูภาพถ่ายจากรังสีวิทยาก็เชื่อว่าความผิดปกติแบบนี้ อาจทำให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้า รวมถึงมีสติปัญญาไม่ดีเท่าเด็กปกติอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังพบว่าหลักฐานส่วนใหญ่ที่พบ คือ ขณะที่มารดาตั้งครรภ์พบมีประวัติไข้ออกผื่น พอลูกคลอดออกมาทำให้มีศีรษะเล็ก ซึ่งความจริงยังไม่ได้มีการพิสูจน์อย่างชัดเจนว่าลูกติดเชื้อไวรัสนี้จริงหรือไม่ ขณะนี้อยู่ในระหว่างกำลังส่งน้ำไขสันหลังเด็กไปตรวจเพื่อพิสูจน์ว่าเด็กติดเชื้อจริงหรือไม่ต่อไป

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสซิกา

ไวรัสซิกา นอกจากมีุงกลายเป็นพาหะนำแล้ว ยังเคยมีรายงานว่าติดต่อจากแม่สู่ลูกได้ สมมติว่าแม่ติดเชื้อช่วงใกล้คลอด ลูกออกมาก็อาจติดเชื้อได้ แต่ถ้าแม่ติดเชื้อมาก่อนคลอดเล็กน้อย ลูกที่ออกมา ก็ค่อนข้างจะปลอดภัย ส่วนใหญ่จะมีอันตรายก็ต่อเมื่อแม่ติดเชื้อในช่วงสามเดือนแรกของการตั้งครรภ์ เพราะเด็กจะมีการพัฒนาของอวัยวะต่างๆ ดังนั้น ถ้ามีการติดเชื้อในช่วงนั้นก็ทำให้เด็กที่คลอดออกมาเกิดอาการผิดปกติ

ความจริงแล้วไวรัสซิกาเป็นพี่น้องตระกูลใกล้เคียงกับไข้เลือดออก ฉะนั้น อาการที่แสดงออกมาก็จะมีอาการคล้ายๆ กัน เช่น มีไข้ ปวดเมื่อยตามตัว ผื่นขึ้น และอีกลักษณะที่พบได้บ่อยกว่าคือ ตาแดงแบบไม่มีขี้ตา เนื่องจากเราทราบแล้วว่าโรคนี้นี้มีพาหะนำโดยยุงลายซึ่งสามารถนำไวรัสไข้เลือดออกได้ด้วย นอกจากนี้ยังมีหลักฐานชัดเจนมากขึ้นด้วยว่าไวรัสชนิดนี้อาจติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ด้วย

การเฝ้าระวังและรับมือกับไวรัสซิกาในประเทศไทย

เนื่องจากประเทศของเราเพิ่งเริ่มมีการเฝ้าระวัง ผู้ป่วยที่ได้รับการยืนยันหรือวินิจฉัยจึงยังน้อยอยู่ เราจึงต้องติดตามต่อไปว่าไวรัสตัวนี้มีผลระยะยาวต่อเด็กและแม่อย่างไรบ้าง รวมถึงการเฝ้าสังเกตว่าโรคนี้นี้ทำให้เกิดอาการรุนแรงได้หรือไม่ เนื่องจากตอนนี้เราทราบเพียงว่าอาการยังไม่รุนแรง แต่ถ้ามีการตรวจเลือดเพิ่มมากขึ้น อาจพบว่าบางรายอาจเป็นรายที่รุนแรงได้ ตอนนี้จึงทำได้เพียงเฝ้าระวังต่อไป และไม่ยากให้ทุกคนตื่นกลัวมากเกินไป ฉะนั้นควรป้องกันไม่ให้ถูกยุงกัด ถ้ามีไข้ 3-4 วันแล้วยังไม่หาย ให้รีบไปพบแพทย์ และไม่ซื้อยามาใช้รับประทานเอง

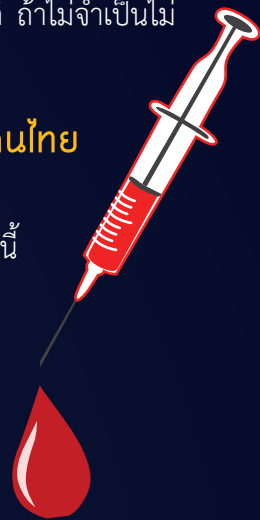

การรักษาและป้องกันเพื่อลดความรุนแรงของเชื้อไวรัสซิกา

ข้อมูลในเว็บไซต์ CDC หรือ กองควบคุมโรคของสหรัฐอเมริกา จะมีข้อมูลเกี่ยวกับไวรัสซิกาจำนวนมาก สามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย เนื้อหาจะอธิบายเชื้อไวรัสซิกา วิธีติดต่อ วิธีป้องกัน หรืออาการเป็นอย่างไร ฉะนั้น วิธีการป้องกันที่ดีที่สุดสำหรับหญิงตั้งครรภ์จึงไม่ควรถูกยุงกัด ควรสวมเสื้อแขนยาว ทายากันยุงภายนอก ไม่อยู่ในที่ที่มียุงเยอะ และกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างสม่ำเสมอ ขณะนี้มีคำแนะนำว่าหญิงตั้งครรภ์ ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรเดินทางไปยังประเทศที่มีไวรัสซิการะบาดอยู่

การพบเชื้อไวรัสซิกาในประเทศไทย มีคนไทยได้รับเชื้อหรือไม่?

ประเทศของเราก็เคยมีคนป่วยเป็นโรคนี้ทางกระทรวงสาธารณสุขจึงเริ่มเฝ้าระวัง หากใครมีอาการคล้ายติดเชื้อไวรัสซิกาหรือมีกรณีที่สูงสงสัยว่าจะติดเชื้อไวรัสซิกา เราจะมีแล็บที่ใช้ตรวจเชื้อไวรัสซิกาได้ โดยการเจาะเลือดหรือส่งตรวจเพื่อยืนยันว่าเป็นโรคนี้หรือไม่

กรณีพบเด็กที่ได้รับผลกระทบจากไวรัสซิกาซึ่งมีขนาดศีรษะเล็กผิดปกติ ในทางการแพทย์สามารถเสริมสร้างอะไรได้บ้าง

เริ่มแรกต้องหาสาเหตุก่อนว่าจริงๆ แล้วเด็กที่มีกะโหลกศีรษะเล็กผิดปกติเกิดจากอะไร ซึ่งถ้าเกิดจากการติดเชื้อไวรัสซิกาจริงๆ (ซึ่งไวรัสซิกาเกิดจากภาวะที่กะโหลกเล็กจากสมองที่เล็ก) การผ่าตัดจึงไม่มีบทบาทอะไร เนื่องจากความผิดปกติตั้งต้นที่สมอง การรักษาคงเป็นแบบประคับประคองหรือรักษาตามอาการ ขณะนี้ไม่ยากให้ทุกคนตื่นตระหนกมากนัก ในประเทศไทยยังไม่พบการระบาดของเชื้อนี้ชัดเจน เพียงให้ช่วยกันดูแลแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ถ้าไม่จำเป็นยังไม่ควรเดินทางไปในประเทศที่มีการระบาดของไวรัสซิกา ในอนาคตเราก็หวังว่าอาจมีวัคซีนป้องกันโรคไวรัสซิกาได้